

Environment סביבה

קבוצת מזרחי-טפחות
פועלת לצמצום השפעתה
על הסביבה ושינוי האקלים
באמצעות בחינת סיכונים
רלוונטיים במתן אשראי
ובפעילות ההשקעות של
הקבוצה לצד קידום מוצרים
סביבתיים ומתן אשראי ייעודי.

לקבוצת מזרחי-טפחות ישנן השפעות סביבתיות הן כמוסד פיננסי המממן גופים ופרויקטים שונים, והן כגוף עסקי אשר עושה שימוש במשאבים לצורך פעילותו. הקבוצה פועלת לצמצום השפעתה על הסביבה ושינוי האקלים באמצעות בחינת סיכונים רלוונטיים במתן אשראי ובפעילות ההשקעות של הקבוצה, זאת לצד קידום מוצרים סביבתיים, מתן אשראי ייעודי, קידום התייעלות אנרגטית וצמצום צריכת המשאבים בסניפיה השונים. נושאים אלו מנוהלים על ידי החטיבה לבקאות עסקית – בהיבטי ניהול סיכונים אשראי סביבתיים, ועל ידי אגף לוגיסטיקה בחטיבת ההון האנושי, משאבים ותפעול – בהיבטי צריכה והתייעלות אנרגטית.

צריכת משאבים אחראית – התייעלות אנרגטית

מתוקף אופי הפעילות של הקבוצה בבנייני משרדים, צריכת האנרגיה היא אחת ההשפעות הסביבתיות המשמעותיות שלה. הקבוצה מנהלת ומוודדת תחום זה ונוקטת מהלכי התייעלות אנרגטית, לרבות החלפת מערכות זוללות אנרגיה למערכות מתקדמות בעלות ניצול אנרגטי יעיל. הנושא מנוהל על ידי ועדה להתייעלות אנרגטית המורכבת מאנשי מקצוע מאגף הלוגיסטיקה ויועצים מקצועיים קבועים. תפקידה של הוועדה הוא לבחון כל רעיון ואפשרות של התייעלות – מרכישת מערכות מתקדמות בעלות יכולת ניתוח ובקרה שסייעו לצמצם את צריכת האנרגיה ועד התאמה של טמפרטורת המים הקרים ביחידות הקירור בהתאם לטמפרטורת חוץ, שעות עבודה, כיבוי אורות או כיבוי מזגנים מרוכז לאחר שעות הפעילות וכו'.

צריכת האנרגיה בקבוצת מזרחי-טפחות

2022	2021	2020	2019	2018		
209.1	221.5	235	248	262	סך צריכת החשמל למ"ר	חשמל (קוט"ש)
4,541	4,427	4,701	4,744	5,116	סך צריכת החשמל לעובד	
34,453,858	33,846,527	35,656,592	30,983,930	32,535,599	סך צריכת החשמל	
678,542	710,442	697,703	715,235	675,060	סך צריכת בנזין	דלק (ליטרים)
170,454	162,068	134,769	131,881	119,631	סך צריכת סולר	
848,996	872,510	832,472	847,116	794,691	סך צריכת דלק	
124,034	121,847	128,364	111,542	117,128	סך צריכת חשמל	אנרגיה (GJ)
23,150	24,239	23,804	24,402	23,031	סך צריכת בנזין	
6,576	6,252	5,199	5,088	4,615	סך צריכת סולר	
153,760	152,338	157,367	141,032	144,774	סך צריכת האנרגיה	
0.93	0.99	1.03	1.13	1.16	סך עצימות אנרגטית למ"ר (מ"ר/GJ)	עצימות אנרגטית
20.26	19.92	20.75	21.59	22.76	סך עצימות אנרגטית לעובד (עובד/GJ)	

* KWh – קילו ואט לשעה
** GJ – ג'יגה ג'אול – יחידה למדידת אנרגיה

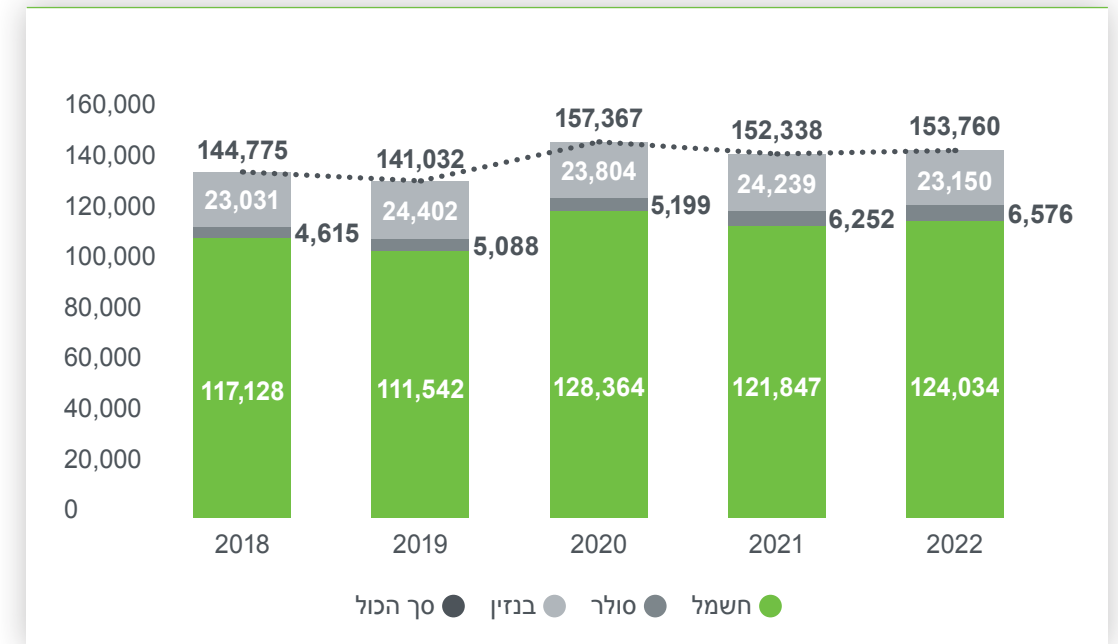
בשנת 2022 חלה ירידה בצריכת הדלק הכוללת של הקבוצה וצריכת הבנזין פחתה, עם זאת צריכת הסולר של הקבוצה עלתה בשל הגדלת פעילות מרכז המזומנים אשר הרחיבו את מגוון השירותים ללקוחות בעזרת רכבי בלדריות הצורכים סולר. כמו כן, בשנה זו, נמשכו תהליכי התייעלות האנרגטית המלווים את הקבוצה בשנים האחרונות, כגון החלפת נורות לד, החלפת מערכות המיזוג וצ'ילרים, למרות זאת, סך צריכת האנרגיה (GJ) והעצימות האנרגטית לעובד (GJ) עלו באופן מזערי, זאת בשל עלייה קלה בצריכת החשמל עקב הכללת צריכת החשמל היחסית החל משנה זו, אשר נרכשה דרך חברת הניהול באחד ממבני המטה. עם זאת, העצימות האנרגטית (GJ) למ"ר ממשיכה במגמת ירידה בחמש השנים האחרונות.

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות. נתוני 2018-2019 אינם כוללים את בנק אגוד.

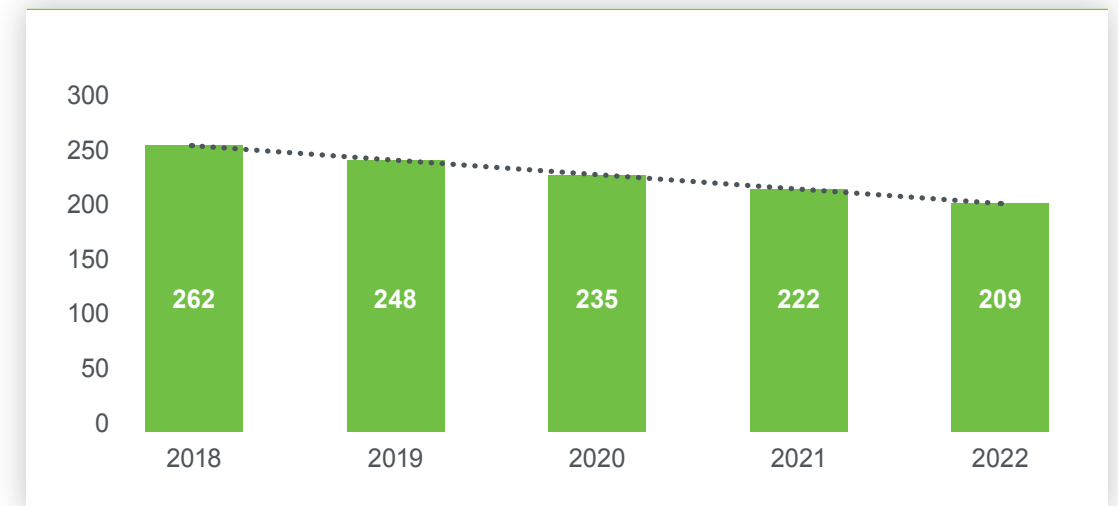
מהלכים להתייעלות אנרגטית בצריכת חשמל

- **בחינה חודשית של צריכת החשמל** – הבנק מנתח בכל חודש את עלויות צריכת החשמל לפי מבנים, ובמקרה של חריגה הוא פועל (בסיוע יועצים) על מנת לאתר את הסיבה ולטפל בה.
- **שימוש בתאורת לד** – בשנת 2022, כחלק מהיערכות להקמת קמפוס למטה הבנק, מבוצעת החלפת תאורת לד בשטחים הקיימים אשר לא ישופצו בתקופה הקרובה, כגון חניונים וחדרי מחשב. בשטחים הנוספים תבוצע ההחלפה במקביל לשיפוץ.
- **הפעלת מערכת שליטה ובקרה בבנייני מטה** – המערכת שולטת בכיבוי תאורה יזום בשעות שאינן שעות הפעילות, והיא כוללת כיבוי תאורה אוטומטי לאחר שעות הפעילות וצמצום התאורה בחניונים. המערכת מכבה באופן אוטומטי את התאורה בכל אחד ממבני המטה בבנק לפי שעה שהוגדרה מראש. כמו כן, הותקנה בחדרים שבבנייני המטה, במט"ל¹ ובבית הבנק מערכת תאורה המכבה אוטומטית את האור בחדר ריק מאנשים ומדליקה אותו אוטומטית עם כניסת אדם לחדר.
- **חיסכון בצריכת החשמל במטה הבנק בלוד** – החיסכון מתקבל באמצעות התאמת הטמפרטורה המסופקת במערכת מיזוג האוויר לטמפרטורת האוויר הרצויה והעלאת טמפרטורת המים הקרים הזורמים בתוך צנרת מערכת מיזוג האוויר בבניין המטה בלוד. ההתאמה נעשית באופן ספציפי לכל אזור, בהתאם לדרישות הרלוונטיות. נוסף על כך, נעשתה התאמה של שעות הפעילות של מערכת מיזוג האוויר לשעות הפעילות העסקית בבניין, ולעיתים אף התקבלה החלטה בשיתוף היחידות העסקיות לרכז פעילות לאזורים מסוימים כדי לאפשר ניתוק של המערכת בשעות הערב.
- **ניצול מערך הגנרטורים לשעת חירום בשעות השיא בשוטף** – בהתאם להסכם שנחתם בשנת 2014 עם חברת החשמל, הבנק משתתף בתוכנית השלת עומסים של רשות החשמל ומוכר בשעות השיא חשמל לחברת חשמל, על פי דרישה שלה, באמצעות הפעלת הגנרטורים לשעת חירום. זאת על מנת לסייע לצמצום נקודות השיא ברמה הלאומית ולנצל את הסולר בגנרטורים במט"ל. באופן זה גם צומצמו שעות הפעלת הגנרטורים לבדיקה עצמית, שכן מסתמכים על ההפעלה בפועל לצורכי הבדיקה.
- **התקנת מערכת סירקולציה לסולר בגנרטורים** – מערכת זו הותקנה לצורך מניעת זיהום הקרקע בסולר פסול לשימוש וכן לשם הארכת אורך החיים של הסולר. כמו כן, מתבצעת בדיקת אטימות מכלי סולר למניעת דליפה.
- **התקנת מערכות מיזוג אוויר** – יחידות מיזוג האוויר בחדרי המחשב חוברו ברשת תקשורת לשם אופטימיזציה של הפעלת מערכות המיזוג.
- **החלפת מערכת מיזוג האוויר בסניפים שבהם המערכת ישנה ולא יעילה** – בשנת 2022 הוחלפה מערכת מיזוג האוויר במספר סניפים.
- **ניצול יעיל של שטחים** – הבנק בוחן באופן שוטף ניצול יעיל של כלל הנכסים המשמשים אותו. אם עולה צורך בהוספת עמדות עבודה, נבחנת אפשרות תכנונית לעשות זאת ללא הוספת שטח באמצעות ארגון מחדש של אזורי העבודה. כמו כן, הבנק בוחן באופן שוטף מכירה והחזרה של שטחים עודפים. ייעול השימוש בשטח מביא גם לחיסכון בצריכת חשמל.
- בשנת 2022 אושר צמצום שטח בסניף דיזנגוף, ובד בבד התווספו 21 עמדות עבודה בסניפים קיימים ללא תוספת שטח.
- **בחינת אנרגיה חלופית במט"ל (מטה הבנק בלוד)** – בשנת 2019 אושרה הקמת תחנת כוח במט"ל, המופעלת באמצעות גז טבעי, לצורך ייצור חשמל עצמי לבניין. בשנת 2022 נבחר קבלן מבצע, וכעת הנושא נמצא בשלבי תכנון כחלק מתכנון הקמפוס הכולל העתיד להיבנות בשנים הקרובות.
- **קידום בנייה ירוקה בהתאם לתקן LEED וברוח תקן WELL לרווחת העובדים** – בניין מט"ל הקיים אשר בבעלות הבנק נבנה על פי תקן בניין ירוק מצטיין של מכון התקנים הישראלי. בימים אלו הבנק מתכנן את בניית בניין מט"ל העתידי – תכנון בניין זה נעשה אף הוא בליווי יועץ סביבתי המומחה לתחום הבנייה הירוקה. היועץ מלווה את הפרויקט מתחילת הדרך, החל מתכנון בהתאם לתקנים העדכניים של בנייה ירוקה ועד לקבלת תו

סך צריכת אנרגיה (GJ)¹

צריכת חשמל למ"ר (קוט"ש)

1. מט"ל – "מזרחי-טפחות לוד" - מטה הבנק בלוד.

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות.

יזמות הבנק לצמצום צריכת האנרגיה בשנת 2022

השקעה כספית (ביזמה ש"ח)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית	צריכת חשמל משוערת שנחסכה		יזמות לצמצום צריכת החשמל
		ג'יגה ג'אול (GJ)	קוט"ש	
740,000	19	144	40,000	החלפת נורות במשרדים לנורות LED
435,000	39	302.4	84,000	חידוש מערכות מיזוג אוויר
1,175,000	58	446	124,000	סך הכול

השקעה כספית (ביזמה ש"ח)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית	צריכת דלק משוערת שנחסכה		יזמות לצמצום צריכת הדלק
		ג'יגה ג'אול (GJ)	ליטר	
220,000	118	1,727	50,624	מעבר לישיבות וידאו ¹
	222	3,242	95,033	מעבר להדרכות דיגיטליות
220,000	340	4,969	145,657	סך הכול

צריכת נייר²

הקבוצה משתמשת בנייר בעיקר לטפסים, מכתבים ללקוחות, הדפסת דוחות וכיו"ב. יש לציין כי שיעור ניכר מהשימוש בנייר נובע מניירות שהופקו עבור לקוחות על פי הנחיות בנק ישראל ונמסרו להם ידנית.

2022	2021	2020	2019	2018	
843	793	822	899	734	סך הכל צריכת נייר (טון)
14.1%	7.3%	7.9%	6.8%	7.9%	שיעור השימוש בנייר ממוחזר מתוך צריכת הנייר

תקן סביבתי בתום הבנייה. חזיתות הבניין מקבלות התייחסות מפורטת, לצורך יצירת פתרון תרמי אופטימלי, לצד החדרת אור טבעי למרבית העובדים, תוך התייחסות לכיוון החזית, הצללה אפקית והצללה אנכית. היעץ המומחה לעניין בנייה ירוקה מלווה את הבנק גם בקידום החלטה בנוגע ליישום תקן LEED גולד ותכנון ברוח תקן WELL בקמפוס מט"ל העתידי לאחר שתושלם בנייתו.

מהלכים להתייעלות אנרגטית בצריכת דלק

כדי לצמצם את צריכת הדלק בצי הרכב הארגוני ננקטים מספר מהלכים המשלימים זה את זה. מעבר לחיסכון בצריכת דלק, מהלכים אלו מייעלים את ניצול הזמן וחוסכים בעלויות. הבנק נוקט מדיניות של העדפת רכבים בעלי יעילות אנרגטית גבוהה ומעודד שימוש ברכבים היברידיים וחשמליים. מהלכים אלו מובילים לצמצום צריכת הבנזין ועתידיים לגבור ולהוביל לצמצום נוסף של כ-10%–15% מתצרוכת הבנזין בשנים הקרובות.

- **רכבים היברידיים** – בשנת 2021 הגדיר הבנק מדיניות חדשה לעידוד עובדים ומנהלים לבחור כלי רכב היברידיים בליסינג. לצורך כך, סכום הזכאות לשווי הרכב בכל אחת מהמדרגות עלה, על מנת שהעובדים יוכלו לבחור רכב היברידי. כיום 25% מכלל הצי – רכבים היברידיים.
- **מעבר לדיגיטל** – הבנק הרחיב את הפלטפורמות הקיימות למפגשים מרחוק, ובכך מאפשר לעובדיו ומנהליו לקיים מפגשים, הכשרות וישיבות באופן דיגיטלי. קיום מפגשים מסוג זה מאפשר לבנק לצמצם את היקף הנסועה של העובדים ובכך להביא לירידה בכמות הפליטות. בשנת 2022 התקיימו כ-63,735 שעות שיחה, רובן הכשרות והדרכות דיגיטליות.
- **מערך הסעות** – בבניין מט"ל מתנהל מערך הסעות העומד לרשות העובדים המגיעים מאזורים שונים בארץ. גודל רכב ההסעה מותאם לכמות הנוסעים בפועל. כמו כן קיים עידוד שימוש בתחבורה ציבורית בכלל, וברכבת בפרט, באמצעות מערך היסעים (שאטלים) מתחנת הרכבת לבניין מט"ל, שהוא מערך משלים בשעות ההגעה והיציאה. נוסף על כך, הוסדר מערך הסעות בין בנייני המטה של הבנק ברמת גן ובלוד, לעובדים הזקוקים לכך לצורך פגישות וישיבות. מהלך מותאם זה חוסך נסיעות בכלי רכב פרטיים או במוניות. בשנת 2022 כ-20% מהעובדים בבניין מט"ל עשו שימוש יום-יומי בהסעות מאורגנות. בשנת 2022 בוצעה בחינה בנוגע לנושאים העשויים לעודד עובדים לעשות שימוש רב יותר בתחבורה ציבורית, היישום מתבצע בהדרגה ועתיד להמשיך בשנת 2023.

סך ההשקעה הכולל ביזמות לחיסכון אנרגטי בשנת 2022

היה **1.4** מיליון ש"ח אשר אפשרו חיסכון של כ-398 טון פד"ח.

1. נתון מתייחס לחלק מהפלטפורמות הדיגיטליות שבהן הבנק משתמש, עבורן קיימות מערכת ניטור המאפשרות מדידה של מספר המשתמשים במערכות והערכה נכונה של היקף החיסכון.
2. השנה חל שינוי רטרואקטיבי בנתוני צריכת הנייר בשנים 2019-2021 עקב הרחבת המדידה והדיווח על צריכת הנייר לדיווח.

יזממות לצמצום צריכת הנייר	צריכת הדפים המשוערת (שנחסכה (יחידות)	משקל הדפים המשוער (שנחסך (טון)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית
"סניף ללא נייר"	1.7 מיליון	8.5	8
דיוור בדוא"ל	20.6 מיליון	103.5	95
סך הכול	22.3 מיליון	112	103

מחזור וטיפול בפסולת

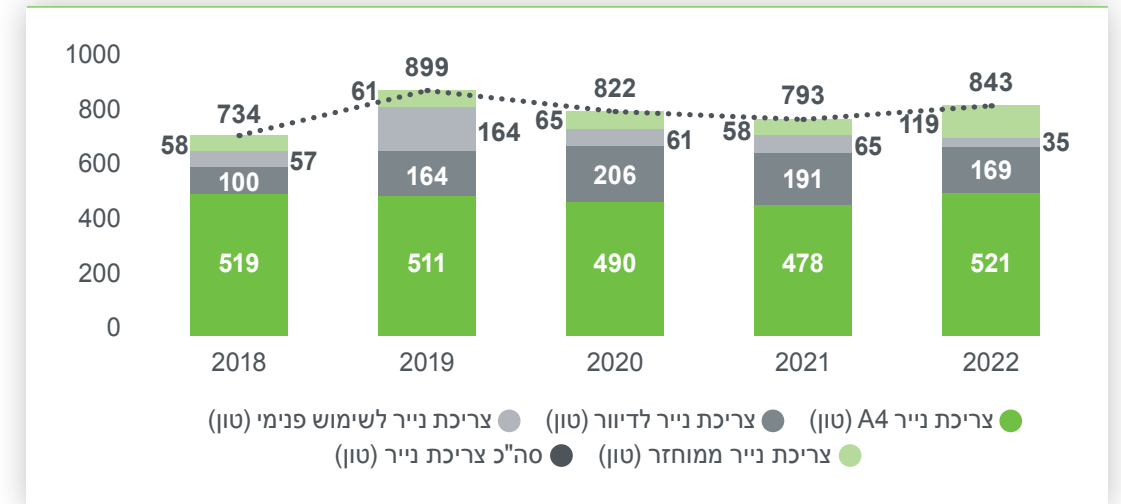
הטיפול בפסולת בקבוצה מתמקד בהפרדה לשלושה סוגי פסולות: נייר, פסולת אלקטרונית וראשי דיו.

סוג הפסולת	דרך הטיפול	יעד לפיבני	היקף ב-2018 (בטון)	היקף ב-2019 (בטון)	היקף ב-2020 (בטון)	היקף ב-2021 (בטון)	היקף ב-2022 (בטון)
פסולת נייר	העברה למחזור (בטון)	חברת ק.מ.מ	501	400	486	795	1,157
טיפול בפסולת אלקטרונית	גריטה (בטון)	חברת אקומויניטי (החל משנת 2021 - חברת שורו)	66	46	48	11	141
טיפול בראשי דיו וטונרים ²	גריטה (ביחידות)	חברות ק.מ.מ וכחילה	12,472	9,711	10,889	10,033	9,849

כל פסולת הנייר והפסולת האלקטרונית של הקבוצה מועברת למחזור. כמות הפסולת האלקטרונית המועברת למחזור מדי שנה משתנה בהתאם לפרויקטים הקשורים בהחלפת ציוד אלקטרוני הנעשית על פי צרכי הבנק. קבוצת מזרחי-טפחות פועלת רבות לטיפול בפסולת שלה, ובכלל זה פעולותיה לצמצום בצריכת הנייר, החלפה מסיבית של מדפסות ישנות לחדשות וחסיניות יותר וכן שימוש בטונרים מקוריים במקום תואמים, שהם יעילים יותר וניתנים לשימוש לטווח ארוך יותר.

הקבוצה עומדת בהוראות המשרד להגנת הסביבה בכל מה שקשור לסילוק פסולת רגילה ומסוכנת.³ בשנת 2021 התחיל הבנק בפרויקט ביעור חומר שהיה מצוי במכלי ארכיב ישנים, אשר במשך שש שנים לא בוער, כתוצאה מדרישות משפטיות. משהתקבל אישור, התחיל הבנק בביצוע פרויקט הביעור ברבעון האחרון של 2021, והפרויקט הסתיים בשנת 2022. לפיכך בשנים 2021-2022 הועברה פסולת נייר מרובה למחזור, הגדולה מסך צריכת הנייר בפועל בשנים אלו.

צריכת הנייר בקבוצה בשנים 2018-2022

בשנת 2022 נבחנה כל צריכת הנייר מסוגים שונים על ידי הבנק: דיוור ללקוחות, הדפסות פנימיות וכו'. בנוגע לכל נושא פרטני בוצעה בחינה של התהליכים לצמצום של ההדפסות עד כמה שנדרש. התוכנית תיושם בהדרגה בשנים הבאות. בשנת 2022 עלתה צריכת הנייר של הקבוצה בכ-50 טון. זוהי עלייה של כ-6.4% לעומת השנה הקודמת. העלייה בצריכת הנייר נבעה בעיקר כתוצאה מגידול בפעילות העסקית של הקבוצה ומיזוג בנק אגוד. במקביל הבנק ממשיך לקדם תוכניות לצמצום הנייר, בהן פרויקט "סניף ללא נייר" והמשך קידום פרויקט "תיק משכנתה דיגיטלי", שבו מסב הבנק את שירות הלקוחות בסניפים לשימוש בטאבלטים ולתהליכי חתימה דיגיטליים. נוסף על כך, פרויקט "חתימה מרחוק" ממשיך להתרחב ומשולבים בו מסמכים שונים בתחומי המשכנתאות, בתחום המסחרי והפיננסי, והלקוחות יכולים לחתום על מסמכים אלו באמצעות המכשיר הנייד שלהם.

כחלק מקידום פעילות בנק מזרחי-טפחות לשמירה על הסביבה גם בקרב לקוחותינו, הבנק ממשיך לפעול לקידום דיוור בר-קיימא ומעודד את לקוחותיו לקבלת דיוור בהודעות אלקטרוניות ובכך לצמצם את צריכת הנייר ולשמור על הסביבה. כיום, 51% מלקוחות הבנק מקבלים את הדיוור בדוא"ל, והבנק ממשיך לקדם ולעודד את לקוחותיו לחתום על קבלת דיוור בדוא"ל במטרה לקדם את צמצום צריכת הנייר.

לצד המאמצים לצמצום צריכת הנייר, הקבוצה פועלת לשלב רכש של נייר ממוחזר. רכש זה היה בשנת 2022 כ-14.1% מתוך סך צריכת הנייר הכוללת בבנק. כלל הנייר הממוחזר שבו בנק מזרחי-טפחות עושה שימוש מיוצר מ-100% סיבים ממוחזרים. הבנק מוודא שחומרי הגלם שבהם הספק עושה שימוש הם ממקור מאושר ועומדים בתקנים בין-לאומיים.

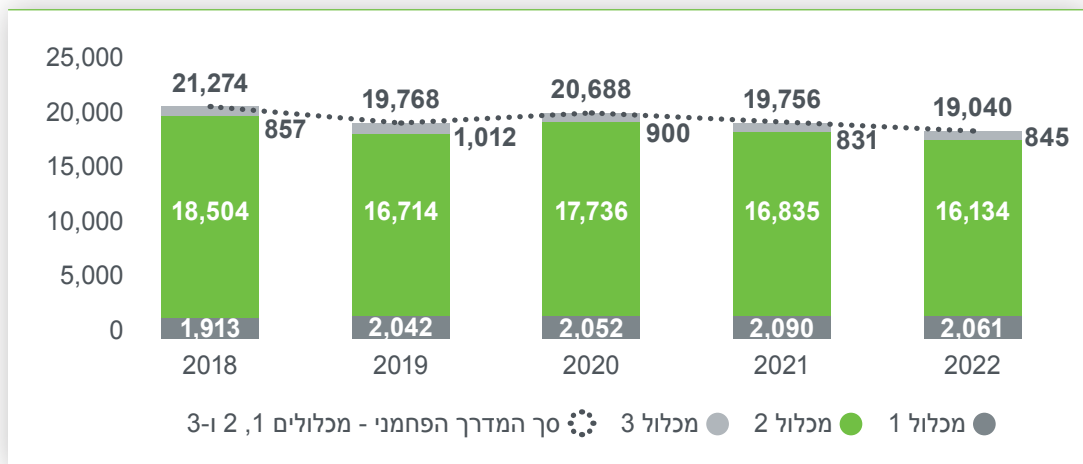
פעולות החיסכון בצריכת הנייר של הבנק אפשרו חיסכון

של כ-22.3 מיליון דפים, השווים לכ-103² טון פד"ח.

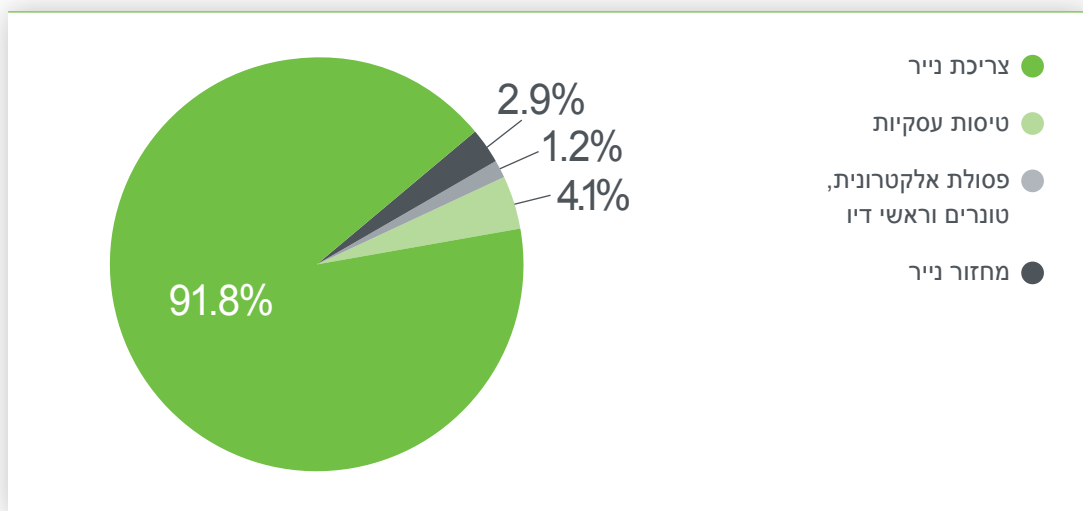
1. נתוני הטיפול בפסולת האלקטרונית כוללים רק החל משנת 2022 את בנק אגוד.
2. נתונים אלה אינם כוללים את בנק אגוד.
3. כגוף פיננסי, הפסולת המסוכנת של הבנק כוללת סוללות ונורות. נתונים אלה מוצגים בתוך הפסולת האלקטרונית של הבנק.

1. הנתון אינו כולל את לקוחות אגוד שהוסבו.
2. נתון זה חושב על בסיס ההנחה שחבילת דפי A4 של 500 דפים שוקלת כ-2.5 קילו.

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות (טון CO₂e)¹

מקור הפליטות – מכלול 3

צריכת מים

צריכת המים בקבוצת מזרחי-טפחות משמשת בעיקרה לצרכים משרדיים. היקף צריכת המים של הקבוצה לשנת 2022 הוא כ-73,295 קוב. עצימות צריכת המים של הקבוצה היא 9.65 (קוב/עובד) – ירידה של כ-21% לעומת השנה הקודמת.

אם קיימת חריגה בצריכת מים בסניפים (בדרך כלל מתקבלת על כך התראה מהרשות המקומית), נשלחים מייד נציגי מוקד האחזקה לאיתור הנזילה וטיפול בה. בבנייני מטה קיימת מערכת בקרת מבנה אשר מכבה את ברזי המים בשעות הלילה ומתריעה באופן ישיר באמצעות מסרון לגורמים הממונים על מקרים של איתור צריכה חריגה (דהיינו נזילה), וקריאות אלו מטופלות באופן מיידי.

ניהול וצמצום המדרך הפחמני

כחלק מהשאיפה לצמצום שינוי האקלים הקבוצה מקפידה למדוד את פליטות גזי החממה הנגרמות כתוצאה ישירה מפעילותה מצריכת בניין וסולר (מכלול 1), פליטות עקיפות כתוצאה מצריכת החשמל בבנק (מכלול 2) ופליטות עקיפות נוספות בשרשרת האספקה כתוצאה מטיסות עסקיות; צריכת נייר ופסולת נייר – המועברת למחזור; פסולת אלקטרונית – המועברת לגריטה (מכלול 3).

גם השנה ממשיכה קבוצת מזרחי-טפחות לדווח על פליטות גזי החממה שלה למערך הדיווח הוולונטרי על פליטות גזי החממה של המשרד להגנת הסביבה בהתאם למתודולוגיה מוסמכת. מדידת ממצאי פליטות גזי החממה נעשית בהתאם למתודולוגיית ה-GHG (Greenhouse Gas Methodology), תוך שימוש בהתאמות החישוב של המשרד להגנת הסביבה.

מהנתונים ניתן לראות כי בשנת 2022 נמשכת מגמת ההפחתה הרב שנתית בעצימות טביעת הרגל למ"ר ולעובד ובסך במדרך הפחמני, וזאת הודות למהלכי ההתייעלות שנוקט הבנק. כמו כן, החל משנת 2022, מובאת בחישוב רכישת החשמל של הבנק מיצרן חשמל פרטי המבוסס על גז טבעי, מעבר זה מצמצם את פליטות גזי החממה במכלול 2. בהשוואת נתוני שנת 2022 לעומת שנת 2021, התבצעה הפחתה של 3.6% בסך המדרך הפחמני, הפחתה של 10.6% בעצימות המדרך הפחמני למ"ר, והפחתה של 2.9% בעצימות המדרך הפחמני לעובד.

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות (טון CO₂e)^{3,2}

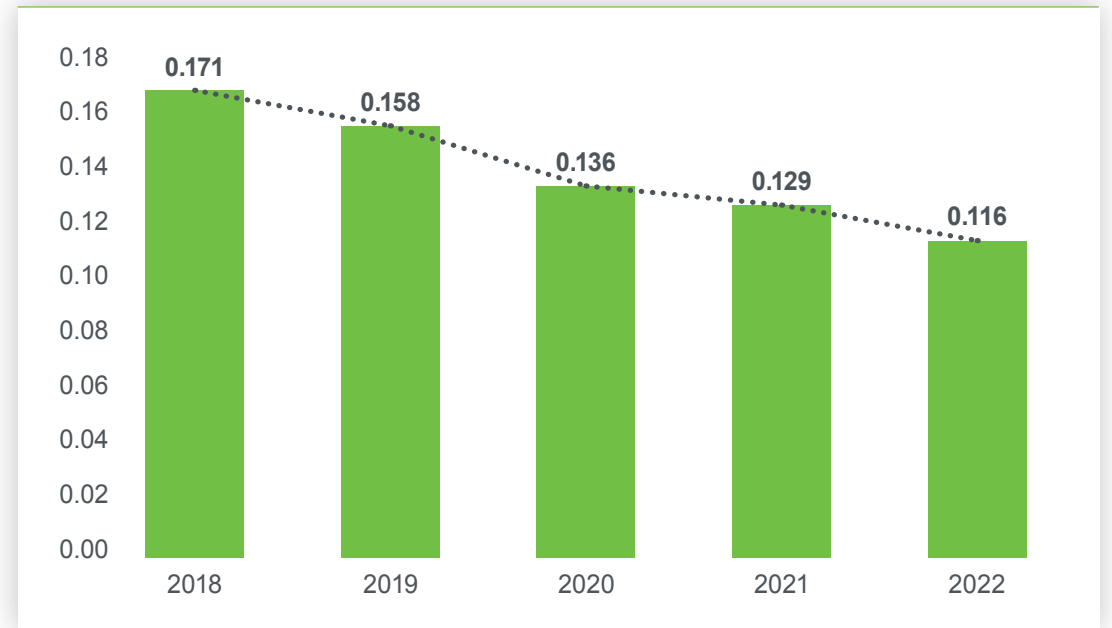
2022	2021	2020	2019	2018	
2,061	2,090	2,052	2,042	1,913	מכלול 1 – פליטות ישירות מצריכת דלק
16,134	16,835	17,736	16,714	18,504	מכלול 2 – פליטות עקיפות מצריכת חשמל
845	831	900	1,012	857	מכלול 3 – פליטות עקיפות נוספות בשרשרת האספקה
19,040	19,756	20,688	19,768	21,274	סך המדרך הפחמני (CO ₂ e) – מכלולים 1, 2 ו-3
2.51	2.58	2.73	3.03	3.3	עצימות מדרך פחמני (טון CO ₂ e לעובד) – מכלולים 1, 2 ו-3
0.116	0.129	0.136	⁵ 0.158	⁵ 0.171	עצימות מדרך פחמני (טון CO ₂ e למ"ר) – מכלולים 1, 2 ו-3 ⁴

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות.

1. <https://ghgprotocol.org>
 2. נתוני המדרך הפחמני של הקבוצה כוללים את בנק מזרחי-טפחות ואת חברות הבת העיקריות. בנק אגוד נכלל החל משנת 2020.
 3. השנה חל שינוי רטרואקטיבי בנתוני צריכת הנייר בשנים 2019-2021 עקב הרחבת המדידה והדיווח על צריכת הנייר לדיווח. כתוצאה מכך חלו שינויים גם בסך המדרך הפחמני ובעצימות.
 4. הפליטות במכלול 3 אינן כוללות פליטות כתוצאה מנכסים פיננסיים של הבנק ופליטות הכרוכות בשינוע הנייר ושינוע הפסולת לאתרים הייעודיים לטיפול בפסולת.
 5. קיימים שינויים בשנים 2018-2019 לעומת דוחות קודמים בשל פערי עיגול.

עצימות טביעת הרגל הפחמנית (טון שווה ערך פד"ח/מ"ר)

העלאת המודעות לנושאי סביבה – מהלכים לעידוד מחזור בקרב העובדים

הבנק פועל לשמירה על הסביבה וליצירת מודעות סביבתית בקרב עובדיו. לשם כך, מדי שנה נערכות הכשרות בנושאי סביבה והבנק מקדם יוזמות למחזור וצמצום פסולת בקרב העובדים ובני משפחותיהם.

- **מחזור בקבוקים** – הבנק מציב מכלים לאיסוף פחיות ובקבוקים במטרה לעודד את עובדיו למחזור.
- **מחזור סוללות ופסולת אלקטרונית** – בשטחי הבנק הוצבו מכלים לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית.
- **איסוף בגדים לתרומות ולמחזור** – בבניין המשרדים של הבנק בלוד מוצבת מכולה לאיסוף בגדים של העובדים ובני משפחותיהם בשיתוף עם עמותת "פתחון לב".
- **שימוש חוזר בריהוט** – בעת מכירת נכס או החזרתו מתקיימת בחינה אם ניתן להשתמש בריהוט במקום אחר בבנק או לחלופין לתרום את הריהוט לקהילה.
- **שימוש בכלים רב-פעמיים** – בשנת 2022 בוצע פיילוט על מנת לבחון את הפסקת השימוש בכלים חד-פעמיים בקרב העובדים. במסגרת הפיילוט הוכנסו לשימוש מדיחי כלים בשתי קומות במט"ל וכן בסניף מרכז עסקים אשדוד. בחינת תוצאות הפיילוט וקבלת החלטות תתבצע בשנת 2023.

בקרה ועמידה ברגולציה

בשנת הדיווח לא הוטלו על הקבוצה קנסות או סנקציות בגין הפרות רגולטוריות בנושאים סביבתיים. הבנק עורך בקרה פנימית וחיצונית בתחום הניהול הסביבתי על תחומי השונים:

- בקרת צריכת הנייר וגריסתו נעשית על ידי מערכות ממוחשבות ועל ידי הספקים השונים.
- נתוני צריכת הדלק בקבוצה מועברים מחברות הדלק השונות.
- נתוני צריכת החשמל של הקבוצה מועברים מחברת החשמל.
- נתוני מחזור הפסולת האלקטרונית מועברים מדוחות הספק.
- כל עובד המשתמש ברכב של הבנק מקבל באופן שוטף דוח המשקף לו את נתוני צריכת הדלק ברכב שלו. כך עולה המודעות לחיסכון בצריכה על ידי שימוש יעיל ונכון ברכב.

קבוצת מזרחי-טפחות חותרת למזער את ההשפעה הסביבתית השלילית במימון ולפתח מוצרים ושירותים בעלי אימפקט סביבתי חיובי. מתוך כך, תומכת הקבוצה בלקוחותיה במעבר לכלכלה דלת פחמן באמצעות מוצרים ושירותים ייעודיים המאפשרים צמיחה כלכלית בעולם משתנה.

13 שינוי אקלים

9 תעשייה, חדשנות ותשתיות

8 הגנת תסקוית וצמיחה כלכלית

מימון ופיתוח מוצרים סביבתיים

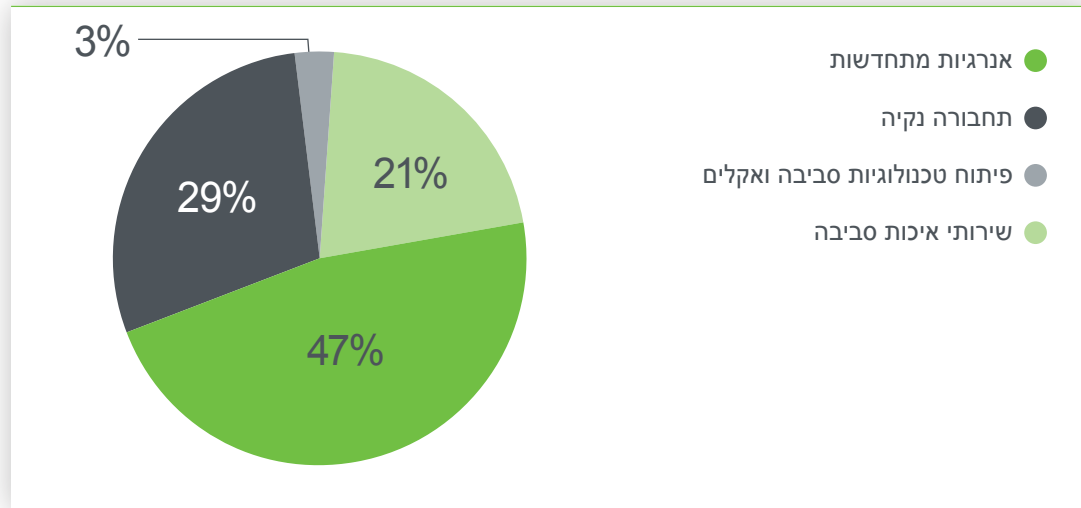
הבנק מכיר בחשיבות קידום הנושאים הסביבתיים ומעניק אשראי שמיועד לפיתוח, הקמה, תפעול או ייזום של מוצרים, שירותים ותשתיות בעלי השפעה סביבתית חיובית. בהתאם למגמות הגלובליות בתחום האשראי הירוק, הבנק גיבש טקסונומיה המגדירה באופן מוסדר את הקריטריונים לאשראי הסביבתי, בהתאם לתקנים בין-לאומיים מקובלים¹ ולטובת פיתוח מגוון מוצרי אשראי ופאסיבה סביבתיים. לצורך פיתוח מגוון המוצרים החדשים הוקמו מנהלות ייעודיות בראשות מנהלים בכירים בבנק מהיחידות העסקיות השונות, המובילים את תהליך פיתוח וגיבוש המוצרים.

- **הענקת אשראי המיועד לפיתוח, הקמה, תפעול או ייזום מוצרים סביבתיים** – הבנק מחויב לקידום הנושא הסביבתי, ולכן הוא מסייע במתן אשראי לפיתוח טכנולוגיות חדשות ופרויקטים בעלי ערך סביבתי, לרבות אנרגיות מתחדשות, אנרגיה סולארית, תחבורה ציבורית, טיפול נאות בפסולת ועוד. בימים אלה נמצא הבנק בתהליכי פיתוח של מוצרי אשראי נוספים עבור לקוחות עסקיים ופרטיים כאחד הנותנים מענה עבור מגוון פעילויות בעלות השפעה סביבתית חיובית וצמצום השפעות שליליות של המגזר העסקי על הסביבה.
- **פיתוח מוצרי פאסיבה לטובת מימוש ההזדמנויות האקלים** – הבנק בוחן מספר מוצרי השקעה ייחודיים למימוש הזדמנויות אקלימיות לציבור הלקוחות.

בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות, הבנק מודד את המימון הירוק שהעמיד לפי סכומי האשראי ששימשו בפועל על ידי הלקוחות לקידום מטרות סביבתיות (אשראי מאזני). זאת, במטרה לנהל ולשקף

1. הטקסונומיה של הבנק התבססה על תקן ה-GBP לאג"ח ירוק, אשר אומץ על ידי הבנקים המובילים בעולם כתקן המסדיר גם לאשראי ירוק

היקף החשיפה האשראית בנושאים סביבתיים בשנת 2022

השקעות ריאליות

בשנת 2021 הקים הבנק פעילות בתחום ההשקעות הריאליות בהתאם לדין, ובכלל זה פעילות המותרת לתאגיד בנקאי כפי הקבוע בחוק הבנקאות (רישוי). איתור ובחינה של השקעות ריאליות לטווח ארוך וביצוען נעשה באמצעות ועדת השקעות ריאליות. במדיניות ההשקעות של הבנק מובאים בחשבון היבטי ESG ויש העדפה להשקעה בחברות בעלות זיקה לתחום או השמות דגש על נושאים אלו. צוות השקעות ריאליות מבצע בחינה איכותית של החברות ומובאים בחשבון שיקולים סביבתיים, כגון זיהום סביבתי ותעשייתי, השפעות של התחממות כדור הארץ (פליטת גזי חממה וכו'), פגיעה בחי ובצומח. נוסף על כך, הבחינה נעשית תוך התחשבות בשיקולים חברתיים, ובהם תנאי עבודה ומתן זכויות לעובדים, תרומות ותמיכה בקהילה של החברה. בעת קבלת החלטה להשקעה תינתן העדפה לחברות אשר רואות לנגד עיניהן את החשיבות בתרומה לסביבה ולקהילה, והשקעות בחברות אשר מזיקות באופן משמעותי לסביבה ולקהילה יובאו בחשבון בתמחור. כלל ההשקעות שבוצעו בשנת 2022 התקיימו בהתאם למדיניות השקעות בנושא ESG.

שילוב היבטי ESG ביעוץ השקעות

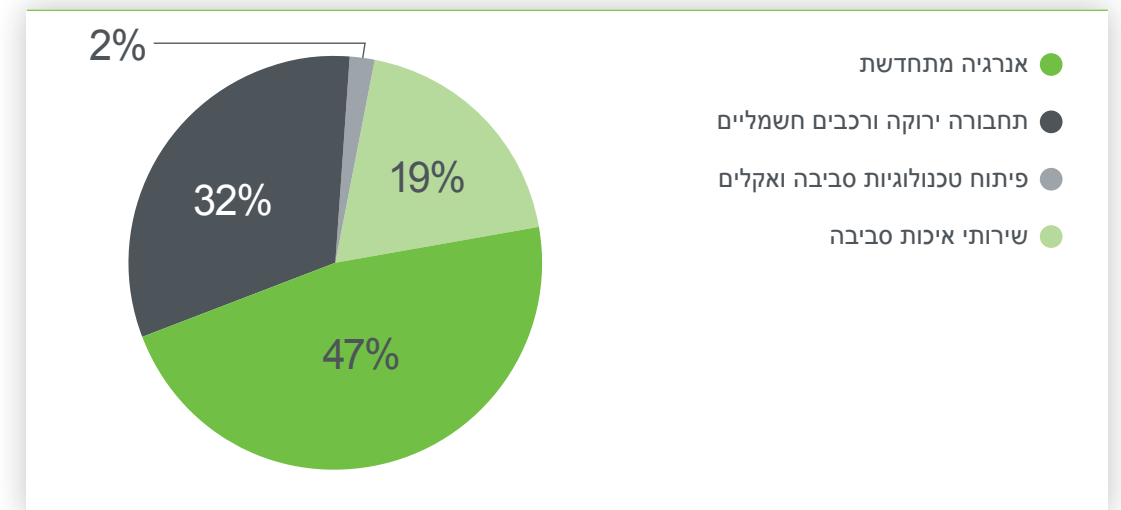
בנק מזרחי-טפחות מעניק ללקוחותיו שירותי ייעוץ פיננסיים ופנסיוניים המותאמים לצורכי הלקוח על ידי יועצים מוסמכים. מערך ייעוץ ההשקעות בבנק, האחראי לפרסום המלצות השקעה ליועצי ההשקעות בסניפים, מפרסם מעת לעת המלצות המשלבות התייחסות לנושא ESG. בשנת 2022 קידם בנק מזרחי-טפחות השקעות סביבתיות וחברתיות בעלות מנהל תקין בעזרת מוצרים פיננסיים שהציע ללקוחותיו, קרי ETF על התחום, תוך התחשבות בציוני ה-ESG. דירוג "מעלה" נכלל בטבלת הפרמטרים של סקירות האנליזה, הנכתבות על ידי אנליסטים בסקטור. חלק מהמלצות הן על מניות המתמחות באנרגיה חלופית. מעת לעת, כחלק מהעשרה מקצועית, היועצים מקבלים עדכונים וסקירות בנושא ESG.

למחזיקי העניין את האימפקט של הבנק בפועל, וביחס למדידה זו הציב הבנק את יעדיו בתחום, כמקובל בתחום בעולם. במקביל לכך, מודד הבנק גם את התחייבויות נוספות ועתידיות למימון ירוק (אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות והתחייבויות עתידיות שטרם נוצלו על ידי הלקוחות).

היקף המימון¹ שניתן לנושאים סביבתיים עד ליום 31.12.22
הסתכם בכ-4.4 מיליארד ש"ח.

מימון נושאים סביבתיים בשנת 2022

היקף החשיפה האשראית² שהועמדה לנושאים סביבתיים נכון ליום 31.12.22
הסתכמו בכ-8.3 מיליארד ש"ח.

1. אשראי מאזני בלבד.
2. אשראי מאזני וחוץ מאזני.

סוגי הסיכונים

סיכונים פיזיים – סיכונים הנובעים מההשלכות הישירות של התחממות כדור הארץ וכוללים תופעות אקלימיות ופיזיות שונות. סיכונים אקוטיים הם סיכונים פיזיים הכוללים התגברות של מופעים אקלימיים קיצוניים, כגון שיטפונות, שריפות, ובצורת. סיכונים כרוניים הם סיכונים פיזיים הכוללים שינוי הדרגתי וארוך טווח במערכות האקלימיות וכוללים עלייה הדרגתית בטמפרטורות וירידה בכמות המשקעים יחד עם תופעות אקלימיות נוספות. סיכונים אלה הם בעלי פוטנציאל להשפעות מיקרו ומקרו כלכליות נרחבות. ברמת המיקרו, סיכונים אלו יכולים לפגוע בתפקוד של ענפי משק שונים או באזורים נרחבים בארץ שייפגעו מתופעות אלו. ברמת המיקרו, לסיכון הפיזי יכולת לפגוע במידה ניכרת בלוחים ובהשקעות הבנק, עקב פגיעה בשווי נכסים שייפגעו מאירועי הקיצון, פגיעה בהמשכיות עסקית (עקב שיבושים בשרשראות אספקה, קושי בהגעת עובדים ועוד) וירידה בביקושים למוצרים עקב אובדן רלוונטיות טכנולוגית או עסקית הנובעת מהשינויים הפיזיים.

סיכונים מעבר – סיכונים הנובעים מהמעבר של השוק העולמי לכלכלה דלת פחמן לצורך מניעה והתמודדות עם משבר האקלים. סיכונים אלה נחלקים למספר קטגוריות משנה: מדיניות רגולציה, טכנולוגיה, שוק ומוניטין. סיכונים מדיניות ורגולציה נובעים משינויים תכופים בדרישות של מחוקקים בארץ ובעולם בתחומי האקלים, המתבטאים בשינויי מיסוי, גילוי ורישוי. שינויים כאלה כבר מתממשים בעולם, למשל עם החלת מס הפחמן באיחוד האירופי, המושל על יבוא סחורות בענפים עתירי פליטות ועתיד להשפיע על חברות רבות במשק הישראלי. סיכונים טכנולוגיים נובעים מפיתוח של טכנולוגיות יעודיות וחלופות לטכנולוגיות קיימות לצורך התמודדות עם משבר האקלים, דבר העלול להשפיע על חברות המפתחות או מחזיקות בטכנולוגיות קיימות. סיכונים שוק נובעים משינויים בהעדפות צרכנים ומשקיעים, שינויים בשרשראות האספקה ומחירים של חומרי גלם שונים. סיכונים מוניטין נובעים מאיבוד אמון בחברות ותעשיות שונות כתוצאה מהיערכות למשבר האקלים. סיכונים אלה יכולים לנבוע משינוי בטעמי צרכנים, שינוי של הסנטימנט הציבורי לתעשיות שונות ולחברות יחידות.

היערכות הבנק להתמודדות עם סיכונים סביבה ואקלים

בשנים האחרונות גוברת המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית, וזו באה לידי ביטוי בהוראות רגולציה הנוגעות להיבטי סביבה. על פי המכתב שפרסם המפקח על הבנקים נדרשים הבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי, וכן לשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שניתן.

בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית הוראת דיווח לציבור בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG). ההוראה מצביעה על החשיבות הרבה שהפיקוח על הבנקים רואה בקידום ניהול סיכונים והזדמנויות סביבתיים, לרבות סיכונים אקלים. בהתאם לכך, הבנק נערך להטמעת עקרונות באזל וההנחיות הרגולטוריות המתגבשות בישראל בתחום ניהול היבטי האקלים בפעילות הפיננסית. התהליכים שבהם החל הבנק מתבססים הן על הרגולציה, הן על עקרונות מסגרת העבודה של ה-TCFD, והן על הפרקטיקות הגלובליות המובילות בתחום. במסגרת ההיערכות מגבש הבנק בימים אלה את מבנה הממשל התאגידי לניהול סיכונים אקלים, פיתוח של מתודה סדורה לזיהוי, הערכה וניהול סיכונים אקלים, גיבוש מוצרים סביבתיים שונים לצורך מימוש ההזדמנויות האקלימיות, וכן הבנק החל בתהליך קביעת יעדים ומדדים ארוכי טווח לניהול ומעקב אחר ההיערכות למשבר האקלים. בנוסף נערך הבנק בימים אלו לחישוב המדרך הפחמני של הנכסים הפיננסיים והאשראי על פי מתודולוגיית ה-PCAF.²

נוסף על כך ובהתאם למקובל בעולם, הפיקוח על הבנקים עורך מדי שנה תרחיש קיצון מקרו כלכלי שמבוסס על תרחיש אחיד למערכת הבנקאית. הפיקוח על הבנקים הודיע כי הוא נערך, מלבד תרחיש זה, לביצוע תרחיש קיצון סביבתי לבנקים במערכת בעתיד הקרוב, וזאת על מנת לבחון את מוכנותה של מערכת הבנקאות לסיכונים אלה. טווח ההשפעה של תרחיש קיצון סביבתי (עשרות שנים) הוא ארוך יותר במידה ניכרת לעומת תרחישי הקיצון המיושמים ונמדדים במסגרת מדידת הסיכונים האחרים בבנק, והפיקוח נערך ליישום באמצעות העמקת הידע בדבר סיכונים אקלים, איסוף נתונים ופיתוח מודלים מקובלים לאמידת סיכונים אלה. בהתאם לציפיה של הפיקוח, הבנק נערך בלמידה וסקירה של מתודולוגיות ליישום מבחני קיצון סביבתיים בהתאם לפרקטיקה של ארגונים בין-לאומיים.

מדיניות הבנק בתחום ניהול סיכונים אקלים וסביבה

לבנק מדיניות בתחום ניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מסמכי מדיניות האשראי, שהוא הסיכון הרלוונטי והחשוב ביותר המושפע מגופים לוויים בעלי פוטנציאל ליצירת זיהומים ומפגעים סביבתיים. מסמכי המדיניות של הבנק כוללים מדיניות סיכונים סביבתיים ייעודית, אשר במסגרתה מותוות מתודולוגיה לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי.³

בנק מזרחי-טפחות רואה בנושאים הסביבתיים חלק בלתי נפרד מאחריותו. הבנק נערך לזיהוי וניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים, בהם סיכונים פיזיים וסיכונים מעבר בהתאם להנחיות העדכניות של המפקח על הבנקים, ומכיר בכך שלסיכונים אלו יכולת השפעה על הצלחתו הפיננסית. מטרת מסגרת ניהול הסיכונים הסביבתיים היא לזהות, למדוד, להעריך ולנהל את הסיכון הסביבתי, לרבות במתן אשראי, וכן לפקח ולדווח על סיכון זה.

סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים

הגדרת הסיכון

סיכונים סביבתיים הם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים סביבתיים או פגיעה סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתוצאה ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה.

הבנק תופס ומנהל את סיכונים האקלים כגורמים מעצימים עבור כלל הסיכונים המנוהלים על ידי הבנק ובהם סיכונים אשראי, שוק, נזילות ומוניטין. סיכונים אלה נובעים מההשפעות העתידיות של משבר האקלים על כלל המשק הישראלי ומתוכן על הבנק כגורם מממן משמעותי במשק. הבנק תופס את גורמי הסיכון כהזדמנויות לצמיחה ותמיכה במשק הישראלי במעבר הנדרש לכלכלה דלת פחמן ופעולות התאמה להתמודדות עם השפעות משבר האקלים. סיכונים אקלים נוצרים מהתגברות התדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. הסיכון עבור הבנק הוא להפסד פיננסי או פגיעה במוניטין, כתוצאה מהתממשות סיכונים שונים, לרבות סיכונים אשראי, רגולציה, שוק, אסטרטגיה, תפעול וסיכונים אחרים הנובעים מסיכונים פיזיים וסיכונים מעבר עקב שינויי אקלים.

הנושאים הסביבתיים מוטמעים גם בפעילות סניפי חו"ל של הבנק. בהתאם לכך, מזרחי-טפחות ארצות הברית, הכפוף לרגולציה המקומית, גיבש מדיניות ונהלים בנושאים סביבתיים. כמו כן, מזרחי-טפחות לונדון משתמש בעקרונות שפרסם ה-PRA (Prudential Regulation Authority) כקווים מנחים לגיבוש מתווי מדיניות ניהול סיכונים שינויי אקלים.

1. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures.
2. Partnership for Carbon Accounting Financials.
3. להרחבה בנושא שילוב שיקולים סביבתיים וחברתיים ניתן לקרוא את פרק ממשל תאגידי בהמשך דוח זה ואת מדיניות אחריות תאגידית באתר הבנק.

הבנק פועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים שבו, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, אם קיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. הבנק בוחן, בסיוע יועצים חיצוניים, את ההשלכות של הסיכונים הסביבתיים כחלק אינטגרלי מסיכונים האשראי (בהיבטים פיננסיים, משפטיים וביטוחיים). מדיניות ניהול הסיכונים הסביבתיים בעת מתן אשראי, כחלק מתהליך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, מביאה בחשבון לא רק שיקולים המתבססים על טיב הלקוח, כושר הפירעון, טיב הבטוחות וכד', אלא גם שיקולים סביבתיים, לרבות פוטנציאל הפגיעה בסביבה כתוצאה מפעילות הלווה ופוטנציאל ההשפעות הסביבתיות על פעילותו הסדירה.

הבנק משלב שיקולים סביבתיים במתן אשראי הן בפרויקטים שהוא מארגן את מימונם והן במתן אשראי שוטף לחברות. בחינת סיכון זה מבוצעת בחברות בעלות היקף פעילות רחב ופוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי. נוסף על כך, בעת הערכת שווי לביטוח של קרקעות, מדור השמאות מבצע הערכה של סיכונים סביבתיים אשר מובאים בחשבון בעת העמדת אשראי, בהקשר של זיהום סביבתי והשלכותיהם על שווי הנכסים, וניתן דגש על נכסים בעלי פוטנציאל של זיהום קרקע ומי תהום. במסגרת זו נבנה תהליך עבודה לטיפול בנכסים.

זיהוי, מדידה ופיקוח של סיכונים סביבה ואקלים

- איתור, זיהוי ומיפוי –** מופו בבנק ענפים בעלי פוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי, לרבות סיכונים אקלים, בהם ענפים שונים בתחום האנרגיה, התעשייה, התחבורה, ההתפלה, הכרייה והחציבה. זאת, בעיקר כשמדובר בחשיפות מהותיות ללקוחות הנמנים עם לקוחות החטיבה העסקית, וכן במדור השמאות – בעת קביעת שווי לביטוח לנכסים תוך בחינת פוטנציאל להיבטים סביבתיים משמעותיים. רשימת ענפי המשק שעל פיה מסווגים לקוחות הבנק נסרקה ונבחנה בסיועם של יועצים חיצוניים. בתהליך הסריקה מוינו כל ענפי המשק העסקיים לפי מידת השפעתם על איכות הסביבה והאקלים בהיבטים אלו: שפכים, חומרים מסוכנים, רעש, קרינה, פסולת, קרקע, אוויר, ריח, אסבסט, פליטות CO2 וזוהו לקוחות מהותיים הפועלים בענפים בעלי פוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי לרבות סיכונים אקלים. מיפוי זה נבחן מדי תקופה ונעשים בו שינויים והתאמות בעקבות הנחיות, רגולציות ותקינות מקומיות ובין-לאומיות שמפורסמות ועל רקע הניסיון שנצבר בתחום זה.

- אמידת מידת ההשפעה של הסיכונים הסביבתיים –** אשראי שעמד בקריטריונים שהוגדרו, נבחן בין היתר באמצעות: שמאות לנכסים (על פי קריטריונים לאיתור קרקעות ונכסים שבהם יש צורך בהתייחסות להיבטים סביבתיים), מידע מהותי המתפרסם בדוחות הכספיים, מידע המתקבל מהלקוחות, דוחות למשרד הגנת הסביבה. במימון בהיקפים גדולים (בשיעור מהון הבנק) של מיזמי נדל"ן וקרקעות מבוצעת בחינה סביבתית אם ישנן אינדיקציות חיוביות לסיכונים סביבתיים בהתאם לרשימת קריטריונים שהגדיר הבנק. בחינת נושא זה מוסדה גם במסגרת הדיווח של המפקחים על מצב הפרויקט. במיזמי תשתית גדולים מאוד (הקמה ובנייה חדשה) שהבנק מארגן את מימונם תבוצע הערכה סביבתית בדגש על מפגעים סביבתיים ועמידה ברגולציה הרלוונטית. במסגרת זו: דרישה מהיועץ הטכני/סביבתי להתייחסות להשפעות הסביבתיות ואומדן העלויות של המיזם והאמצעים למזעור הסיכון, עמידה בדרישות רגולטוריות סביבתיות, מטרת המיזם ושימושי העתידיים וצעדים אופרטיביים למזעור הסיכונים הסביבתיים וסיכונים האקלים.

- אשראי לענפי משק בעלי השפעה סביבתית מהותית –** במסגרת בקשות האשראי בהיקף מהותי לחברות בענפי משק שזוהו כבעלי השפעה סביבתית מהותית, ניתנת התייחסות לסיכונים סביבתיים שעלולים להשפיע על כושר החזר האשראי, כדוגמת עמידה בהוראות רגולטוריות, עלויות מהותיות בתחום הסביבתי והליכים משפטיים המתנהלים כנגד החברה, ואלו משוקללים במסגרת הערכת הסיכונים הכוללת של הלקוח.

- שימוש במאגרי מידע בתחום הסביבה –** כחלק משילוב הסיכונים הסביבתיים במערך העבודה רוכזה רשימה נרחבת של מאגרי מידע שונים בתחום איכות הסביבה המסייעת לגורמים העסקיים במידת הצורך. הרשימה, אשר גובשה בסיוע היועצים הסביבתיים של הבנק, מאגדת בתוכה מאגרי מידע הנוגעים לתחומי מידע בתחום התכנון והבנייה, מאגרים משפטיים, רישיונות והיתרים, דירוגים ודוחות, מפות וכו'.

ממשל תאגידי וניהול הסיכון בבנק

ניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים נידון באופן פרטני בוועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, אשר היא הוועדה המייעצת לדירקטוריון הבנק בנושא ניהול הסיכונים, וזאת בדומה למרבית הסיכונים המהותיים. סטטוס ניהול סיכונים ESG מדווח בתדירות חצי שנתית בוועדה לניהול הסיכונים של הדירקטוריון ובתדירות שנתית בדירקטוריון. בשנת 2022, הוצג סטטוס הטיפול בהיבטי ESG ונידון ואושר מסמך המדיניות לניהול ובקרת סיכונים ESG של הבנק.

כמו כן, ניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים מיושם באמצעות ועדת היגוי ESG בראשות מנהל חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול ובהשתתפות מנהלי החטיבות השונות. תפקיד הוועדה להוביל מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הוועדה מתכנסת אחת לרבעון ומדווחת להנהלת הבנק על התקדמות ושיפור בביצועי ESG.

נוסף על כך, הוקמה מנהלת אשר מלווה את תהליך ההיערכות לקראת דיווח בנושא סיכונים אקלים על פי פרקטיקות בין-לאומיות (TCFD). תחת מנהלת זו פועלים שני צוותים: צוות פאסיבה ואיתור הזדמנויות וצוות אשראי ואיתור הזדמנויות. המנהלות כוללת נציגים מהחטיבות השונות בבנק ובוחנות את הטמעת היבטי אקלים בפעילות העסקית עם לקוחות הבנק וההשפעה שלהם על סיכונים האשראי מחד גיסא, ועל ההזדמנויות בנושא מאידך גיסא. לצד ניהול הסיכון, הבנק פועל למימוש הזדמנויות עסקיות בתחומי סביבה ואקלים ופועל לפיתוח מוצרים סביבתיים. כחלק מפעילות זו, הבנק מעניק אשראי לקידום נושאים סביבתיים ופועל להרחיבו, וכולל בין היתר אשראי לפיתוח אנרגיה ירוקה, תחבורה ציבורית, טיפול בפסולת ומחזור, כלי רכב חשמליים ועוד.

חשיפה לענפי משק בסיכון מוגבר במעבר לכלכלת דלת פחמן

נכון לסוף שנת 2022 הבנק עומל על פיתוח מתודולוגיה סדורה לזיהוי והערכת סיכונים אקלים בפעילות ובתהליכי חיתום אשראי. כשלב ראשון, ובהתאם להוראות הרגולטור, לצורך הערכת חשיפת הבנק לסיכונים אקלים בוצע ניתוח של היקף סיכון האשראי המיוחס לענפים שמוגדרים כענפים בסיכון מוגבר במעבר לכלכלת דלת פחמן. ענפים אלו נבחרו בהתאם לסיווגם ככאלו על ידי מסגרות העבודה הגלובליות המובילות בתחום. סך סיכון האשראי לציבור בענפי משק בסיכון מוגבר הוא 5.86% מתוך סך סיכון האשראי לציבור בקבוצה ביום זה.

חשיפה לענפי משק בסיכון מעבר מוגבר

אחוז מסך סיכון אשראי לציבור	ענפי משק בחשיפה לסיכון מעבר מוגבר
1.08%	דלקים פוסיליים ¹
0.05%	חקלאות בעלי חיים
0.74%	ייצור חשמל מדלקים פוסיליים
1.14%	יצרני מלט, מוצרי מתכת, מוצרי עץ ונייר
2.37%	נדל"ן מניב
0.48%	תחבורה, הובלה ויצור כלי רכב
5.86%	סך הכול

הדרכת העובדים בנושא סיכונים אקלים וסביבה

ציר נוסף בשילוב סיכונים סביבתיים במערכת שיקולי האשראי הוא הטמעת המודעות לנושא זה בקרב העוסקים במתן אשראי. מטה החטיבה העסקית מקיים הכשרות בתחום לבעלי תפקידים רלוונטיים בחטיבה, בסיוע של יועצים מקצועיים חיצוניים מתחום איכות הסביבה ומהתחום המשפטי. ההכשרה כוללת זיהוי של סימני האזהרה בהקשר של סיכונים אקלים סביבה, ההשלכות של סיכונים אלו על ההיבטים העסקיים, עדכוני הרגולציה, מקורות המידע שבהם ניתן גילוי לנושאי הסיכונים הסביבתיים, דרך ניהולם בחברות (השקעות והוצאות בתחום, תביעות משפטיות וכו') והיבטים של סיכונים סביבתיים בעת כינוס נכסים. ההדרכות הייעודיות מותאמות למאפייני הפעילות של היחידות העסקיות, ונעשית בהן סקירה של תהליכי העבודה בתחום הסביבתי כשמדובר בפעילות שוטפת של החברות, בליווי פרויקטים, בנכסים המשועבדים לבנק ובמסמכים המשפטיים.

הבנק רואה חשיבות רבה בהטמעת נושא הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים בפעילותו השוטפת. כחלק מכך, בשנת 2022 התקיימו 1,386 שעות הדרכה בנושאי איכות הסביבה וניהול הסיכונים סביבתיים. בחטיבה העסקית הוטמע נושא הסיכונים הסביבתיים והרחבת המדיניות והעשייה בתחום זה במסגרת ישיבות פנימיות עם בעלי התפקידים הרלוונטיים. בישיבות הוצגה סקירה של סיכונים סביבתיים בכלל, ונושא סיכונים האקלים והעלייה בחשיבותם בפרט, וניתן דגש על סימני אזהרה אשר קיומם מצריך העמקה של הבחינה בהיבטים הסביבתיים.

1. הענף כולל את כל שרשרת הערך של דלקים פוסיליים, לרבות חיפוש, כרייה, הפקה, זיקוק, שיווק ומכירת מוצרים המבוססים על דלקים פוסיליים, כולל פחם, נפט וגז.

מענה ל-SDGs	יעד שהוגדר
 	העלאת מודעות העובדים לצמצום בצריכת אנרגיה.
	<p>הטמעת פרויקט תיק משכנתה דיגיטלי בכלל סניפי הבנק במטרה לצמצם את צריכת הנייר והרחבת השימוש בחתימה דיגיטלית במגוון שירותים.</p> <p>צמצום צריכת הנייר בכ-30% בתוך שלוש שנים (לאחר שייכנס לשימוש פרויקט תיק משכנתה דיגיטלי).</p>
  	קידום חתימת הסכם ותכנון להקמת תחנת כוח מבוססת גז טבעי במט"ל (אשר תוביל גם לצמצום השימוש בגנרטור סולר).
	היערכות הבנק לכלל שינויי הרגולציה, מקומית ובין-לאומית, ודרישות דיווח בנושא אקלים וסביבה וגיבוש מדיניות וממשל אקלים.

סטטוס	מענה ל-SDGs	יעד שהוגדר
מבוצע.		קידום תכנון ובניית קמפוס מט"ל העתידי בתקן WELL ותקנים ירוקים.
בוצע.		המשך קידום יוזמות לצמצום צריכה כמו החלפת תאורה ומערכות מיזוג אוויר.
בוצע.		הקמת צוותים אסטרטגיים לבנייה ויישום תוכניות התייעלות לצמצום צריכת הנייר (כולל צמצום השימוש בכלים חד-פעמיים) ולצמצום השימוש בדלק.
מבוצע על פי תוכנית העבודה.		בתוך חמש שנים, לפחות 80% מכלי הרכב יהיו חשמליים או פלאג-אין (היברידי). ¹
בוצע.		קביעת תוכנית לגבי שימוש יעיל בכלי רכב חשמליים (כגון מרחקי נסיעה, אזורי טעינה, יכולת התקנת טעינה בבית העובד וכו').
היישום נדחה לשנת 2023.		חתימת הסכם להקמת תחנת כוח לייצור חשמל בקמפוס מט"ל.
הנושא בבדיקת כדאיות.		תכנון ומכרז להתקנת תאים פוטו וולטאים בקמפוס מט"ל.
מבוצע בשוטף.		העלאת מודעות עובדים לצמצום בצריכת אנרגיה והשלכת פסולת מסוגים שונים במקומות הייעודיים לכך.

1. היעד הוא חלק מתוכנית רב שנתית לצמצום המדרך הפחמני עד לשנת 2030.